

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

08 iunie 2022

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Judecătorii

mun. Chișinău

Toma Nadejda

Diaconu Iurie

Boico Victor

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare, declarate de către avocatul Bîrcă Ludmila în numele inculpatului și de către inculpatul Bîrcă Sergiu, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 noiembrie 2021 și sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 26 aprilie 2021, în cauza penală în privința lui

Bîrcă Sergiu xxxx, născut la xxxxxxxx, originar din xxxxxxxx, cu viza de domiciliu în xxxxxxxx și locuiește în xxxxxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 26.03.2020-26.04.2021;

Instanța de apel: 23.06.2021-03.11.2021;

Instanța de recurs: 28.02.2022-08.06.2022.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 26 aprilie 2021, Bîrcă Sergiu a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 192¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, la 3 (trei) ani închisoare.

Potrivit art. 90 Cod penal, a fost dispusă suspendarea condiționată a executării pedepsei stabilită lui Bîrcă Sergiu, pentru un termen de probațiune 1 (unu) an.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat în fapt, că Bîrcă Sergiu în perioada 03 februarie 2020 aproximativ ora 20:40, până la data de 04 februarie 2020 aproximativ ora 03:00, urmărind scopul răpirii mijlocului de transport, fără scop de a-l însuși, acționând cu intenție directă, împreună și de comun acord cu o altă persoană identificată de organul de urmărire penală, în privința căreia, cauza a fost desjunsă într-o procedură separată, în timp ce se aflau în ograda blocului locativ situată pe bd. Decebal, 89, mun. Chișinău, prin alegere de chei au pătruns în automobilul de model „Volkswagen Jetta”, de

culoare gri închis, cu n/î xxxxxxxx, după care l-au răpit, iar în timp ce se deplasau cu acesta au fost stopați de către colaboratorii Inspectoratului Național de Patrulare, și ignorând cerințele acestora s-au deplasat în continuare și au părăsit automobilul în preajma stației PECO „Rompetrol” situată pe str. Trandafirilor 24, mun. Chișinău, astfel cauzându-i prin aceste acțiuni părții vătămate Finoșin Vitalie, un prejudiciu material considerabil, în valoare totală de 23 136 lei.

Acțiunile inculpatului Bîtca Sergiu au fost încadrate în baza art. 192¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, *răpirea mijlocului de transport fără scop de însușire, săvârșită de două persoane*.

3. Procurorul a contestat sentința cu apel, solicitând casarea parțială a acesteia, în partea stabilirii pedepsei, rejudicarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Bîtca Sergiu să-i fie stabilită pedeapsă pe un termen de 3 ani închisoare, cu executare parțială conform art. 90¹ Cod penal, și anume 1 an 6 luni din pedeapsă, în închisoare de tip semiînchis, și restul pedepsei de 1 an 6 luni, să fie suspendată parțial pentru un termen de probațiune de 2 ani.

În motivarea apelului a invocat, că deși inculpatul nu are antecedente penale, consideră că prima instanță i-a aplicat o pedeapsă prea blândă lui Bîtca Sergiu, care nu va asigura realizarea scopului pedepsei penale.

Prin urmare, a menționat că Bîtca Sergiu, anterior a mai săvârșit infracțiuni, însă a beneficiat de actul de înlăturare a răspunderii penale, ca urmare a împăcării părților, la etapa de urmărire penală.

De asemenea, a susținut că pe parcursul examinării cauzei, inculpatul s-a eschivat de la prezentarea în instanța de judecată, din care motiv cauza a fost examinată în lipsa acestuia.

Astfel, consideră că inculpatul nu se va prezenta nici la organul de probațiune, întrucât s-a eschivat de la prezentarea în instanța de judecată.

În concluzie, a precizat partea acuzării că în privința inculpatului este oportună aplicarea pedepsei cu executare parțială potrivit art. 90¹ Cod penal, și anume 1 an 6 luni închisoare, cu executare reală, și restul pedepsei să fie suspendată condiționat.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 noiembrie 2021, a fost admis apelul, casată parțial sentința, în partea stabilirii pedepsei, cu rejudicarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care, lui Bîtca Sergiu recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 192¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, la 3 (trei) ani închisoare, a fost dispusă suspendarea parțială a executării pedepsei aplicate, de 1 (unu) an 6 (șase) luni cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, și 1 (unu) an 6 (șase) luni, suspendată condiționat pentru un termen de probațiune de 1 (unu) an.

În rest, dispozițiile sentinței primei instanțe au fost menținute.

4.1. În argumentarea soluției pronunțate, instanța de apel a indicat că prima instanță, cercetând în cumul probele administrate în ședința de judecată prin prisma admisibilității, relevanței și concludenței, utilității și veridicității în raport cu declarațiile date în ședința de judecată și probele administrate, a

stabilit o corectă situație de fapt, încadrând faptele reținute în privința inculpatului Bîtcă Sergiu corespunzător, și anume în baza art. 192¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, răpirea mijlocului de transport, fără scop de însușire, săvârșită de două persoane.

Astfel, instanța de apel a constatat în baza probelor administrate de partea acuzării că acțiunile infracționale ale inculpatului întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 192¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, iar sentința primei instanțe nu se contestă în această parte.

Cu referire la pedeapsa stabilită inculpatului, reținând prevederile art. 7, 61 alin. (1), 75 Cod penal, instanța de apel a menționat că infracțiunea prevăzută de art. 192¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, în conformitate cu art. 16 alin. (3) Cod penal, se califică ca infracțiune „mai puțin gravă”, pentru care legea penală reglementează pedeapsa sub formă de închisoare de la 3 la 5 ani.

De asemenea, a mai reținut că inculpatul Bîtcă Sergiu, fiind audiat la faza urmăririi penale, vina în săvârșirea infracțiunii incriminate a recunoscut-o integral. Totodată, inculpatul Bîtcă Sergiu, la ședințele de judecată nu s-a prezentat, fiind anunțat în căutare prin încheierea Judecătoriai Chișinău (sediul Buiucani) din 25 septembrie 2020, în privința acestuia fiind pornit dosarul de căutare nr. 2020420507, astfel, în temeiul art. 321 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, de către instanță, a fost dispusă examinarea cauzei în lipsa inculpatului.

Referitor la personalitatea inculpatului Bîtcă Sergiu, instanța de apel a stabilit, că deși ultimul anterior nu a fost tras la răspundere penală, totuși urmează a fi luat în considerație faptul că acesta, anterior a mai săvârșit infracțiuni, însă a beneficiat de actul de înlăturare a răspunderii penale, ca urmare a împăcării părților, la etapele de urmărire penală.

Analizând soluția primei instanțe referitor la individualizarea pedepsei penale în privința inculpatului Bîtcă Sergiu, instanța de apel a conchis că soluția primei instanțe nu poate fi menținută, întrucât nu corespunde criteriilor de individualizare a pedepsei și nu va asigura realizarea scopului pedepsei penale, reieșind anume din circumstanțele în care a fost săvârșită fapta, caracterul și gradul prejudiciabil al faptei și personalitatea inculpatului.

În acest sens, instanța de apel a reținut prevederile art. 90 Cod penal, și a apreciat ca fiind greșită concluzia primei instanțe potrivit căreia instanța a stabilit că condițiile necesare pentru a fi invocată instituția suspendării condiționate a executării pedepsei sunt întrunite, deoarece personalitatea inculpatului nu prezintă garanțiile unei conduite ce ar permite instanței de judecată de a da dovadă de clemență, or, inculpatul Bîtcă Sergiu s-a eschivat de a se prezenta la ședințele de judecată în prima instanță. Totodată, deși ultimul anterior nu a fost tras la răspundere penală, totuși se reține că inculpatul Bîtcă Sergiu, anterior a mai comis infracțiuni, însă a beneficiat de actul de înlăturare a răspunderii penale, ca urmare a împăcării părților, la etapele de urmărire penală, respectiv, suspendarea condiționată a executării pedepsei nu va fi o măsură eficientă de a asigura corectarea și resocializarea inculpatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni din partea acestuia.

De asemenea, reținând prevederile art. 90¹ Cod penal, instanța de apel a precizat că sub aspectul stabilirii modalității de executare a pedepsei aplicate inculpatului, reieșind din faptul că inculpatul Bîtcă Sergiu la etapa urmăririi penale a recunoscut vina în săvârșirea infracțiunii incriminate, careva circumstanțe agravante nu au fost stabilite și ținând cont de solicitarea părții acuzării care a pledat pentru aplicarea prevederilor art. 90¹ Cod penal, instanța de apel a ajuns la concluzia că în speță urmează a fi dispusă suspendarea parțială a executării pedepsei cu închisoare sub formă de 3 ani, cu executarea pedepsei în închisoare pe termen de 1 an 6 luni, în penitenciar de tip semiînchis, iar pedeapsa cu închisoare pe termen de 1 an 6 luni, să fie suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 1 an, cu obligarea inculpatului ca în termenul stabilit să nu-și schimbe domiciliul fără consimțământul organului competent și prin comportare exemplară și muncă cinstită să îndreptățească încrederea ce i s-a acordat.

5. La data de 09 februarie 2022, inculpatul Bîtcă Sergiu, fără a invoca un temei concret din cele prevăzute la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, declară recurs ordinar, solicitând casarea parțială a deciziei instanței de apel, în partea stabilirii pedepsei, cu menținerea în această parte a sentinței primei instanțe.

În motivarea recursului indică, că la data de 07 februarie 2022, a luat cunoștință cu decizia instanței de apel, care nu a recepționat prin intermediul oficiului poștal, din care motiv nu a avut posibilitate să o conteste cu recurs.

De asemenea, menționează că anterior nu a fost condamnat, iar la moment este angajat în câmpul muncii. Mai mult, susține că este de acord ca în privința sa, să fie aplicată Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia, iar procesul penal să fie încetat.

6. La data de 16 februarie 2022, avocatul Bîrcă Ludmila în numele inculpatului, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6), 10), 11) și 13) Cod de procedură penală, declară recurs ordinar, solicitând casarea hotărârilor instanțelor de fond, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care procesul penal în privința lui Bîtcă Sergiu, învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 192¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, să fie încetat în temeiul art. 2 alin. (1), (3) al Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, sau inculpatului Bîtcă Sergiu să-i fie stabilită o pedeapsă cu suspendare condiționată pentru un termen de probațiune potrivit art. 90 Cod penal.

În motivarea recursului indică, că inculpatul Bîtcă Sergiu este vorbitor de limbă rusă și la pronunțarea dispozitivului nu i-a fost asigurată prezența unui translator, din care motiv inculpatul nu a înțeles ce a dispus instanța de apel.

De asemenea, precizează că Bîtcă Sergiu, nu a înțeles că urmează să se prezinte la Curtea de Apel Chișinău pentru data de 22 decembrie 2021, la pronunțarea deciziei motivate, astfel că până la 07 februarie 2022, inculpatul nu a recepționat decizia instanței de apel din 03 noiembrie 2021, tradusă în limba rusă, pentru a lua cunoștință cu aceasta și să o conteste în modul prevăzut de lege.

Cu referire la pedeapsa aplicată inculpatului, de către instanța de apel, susține partea apărării că aceasta nu este una echitabilă, întrucât inculpatul și-a recunoscut vina, a conștientizat gravitatea faptelor sale, astfel că și corectarea acestuia va fi posibilă fără izolarea de societate, or, inculpatul nu prezintă pericol pentru societate. Mai mult, Bîtcă Sergiu este angajat în câmpul muncii, se caracterizează pozitiv de la locul de muncă și are la întreținere pe tatăl său care este bolnav.

Mai indică că infracțiunea incriminată inculpatului cade sub incidența Legii cu privire la amnistie, astfel că Bîtcă Sergiu în prezența avocatului, la data de 07 februarie 2022, când a fost reținut, a întocmit o cerere prin care confirmă acordul cu privire la aplicarea în privința sa a prevederilor Legii privind amnistia.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor declarate în baza materialelor din dosar, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în textul normei vizate.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că, recursul este declarat peste termen.

Dispozițiile art. 422 Cod de procedură penală, prevăd expres că termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Din analiza materialelor cauzei penale, Colegiul penal reține că decizia motivată a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 22 decembrie 2021 (f.d. 191-200).

La caz, termenul de declarare a recursului se calculează din 23 decembrie 2021, ziua imediat următoare datei pronunțării deciziei motivate și a expirat la 23 ianuarie 2022, aceasta fiind și ultima zi de depunere a recursului, pe când inculpatul Bîtcă Sergiu a declarat recursul la 09 februarie 2022, iar avocatul Bîrcă Ludmila în numele inculpatului Bîtcă Sergiu, a declarat recursul la 16 februarie 2022, respectiv acestea au fost depuse cu depășirea termenului de declarare a recursului.

Astfel, Colegiul penal stabilește că omisiunea de a respecta termenul de depunere a recursului nu poate fi imputată instanței de judecată, or, părțile urmau să se intereseze de soarta dosarului, având obligația de a întreprinde toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (*cauza Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007, cauza Ghirea versus Moldova din 26 iunie 2012*), de a proteja drepturile inculpatului de acces la instanță, inclusiv și de a depune în termenul legal cererea de recurs, fapt însă ignorat de aceștia, ce în consecință, s-a soldat cu omiterea nejustificată a termenului de declarare a recursului.

Potrivit prevederilor art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit

termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Conform art. 231 Cod de procedură penală, termenele stabilite de prezentul cod se calculează pe ore, zile, luni și ani. La calcularea termenelor procedurale se pornește de la ora, ziua, luna și anul indicate în actul care a provocat curgerea termenului, afară de cazurile în care legea dispune altfel. La calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

Colegiul penal menționează că termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Raportând situația reținută în cauză la prevederile art. 422, 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal conchide, că recursurile declarate de către avocatul Bîrcă Ludmila în numele inculpatului și de către inculpatul Bîrcă Sergiu sunt inadmisibile, deoarece sunt declarate peste termen.

8. În corespundere cu art. 432 alin. (1), (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de către avocatul Bîrcă Ludmila în numele inculpatului și de către inculpatul Bîrcă Sergiu, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 noiembrie 2021, în cauza penală în privința lui **Bîrcă Sergiu xxxxxx**, ca fiind declarate peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **05 august 2022**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecătorii

Diaconu Iurie

Boico Victor